

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Економіко-правовий факультет

Кафедра конституційного права та правосуддя

Методичні рекомендації

до вивчення навчальної дисципліни

«Організація судових та правоохоронних органів»

Для студентів денного (заочного) відділення економіко-правового факультету

Спеціальність: 081 «Право»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Одеса

Фенікс

2021

УДК 342.56: 351.74: 347.97 (477)

М 54

Укладачі:

Ромашкін С.В. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного права та правосуддя;
Саракуца М.О. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного права та правосуддя;
Садовська О.М. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного права та правосуддя

Рецензенти:

Чуваков О.А. – д.ю.н., професор, зав. кафедрою кримінального права, кримінального процесу та криміналістики;
Левенець А.В. – к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та правосуддя

Рекомендовано до друку вченою радою економіко-правового факультету (протокол №
5 від 9 лютого 2021 року)

М 54 Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни
«Організація судових та правоохоронних органів» : для студентів
денного (заочного) відділення економіко-правового факультету.
Спеціальність: 081 «Право», рівень вищої освіти: перший
(бакалаврський) / С.В. Ромашкін, М.О. Саракуца, О.М. Садовська. –
Одеса : Фенікс, 2021. – 86 с.

© С.В. Ромашкін, М.О. Саракуца, О.М. Садовська, 2021

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	10
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»	13
ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СУДЕНТІВ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ	15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	15
ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 1	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2	40
ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 2	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3	61
ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 3	
ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»	66
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»	71
ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ	84

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Організація судових та правоохоронних органів» є вступною в загальну юридичну проблематику діяльності держави із захисту прав людини, охорони правового порядку і державної безпеки, державного впливу на правопорушення і злочинність. Вона передує вивченню інших юридичних дисциплін, таких, як конституційне право, адміністративне право, кримінальний процес, цивільний процес, господарський процес, адміністративний процес, кримінально-виконавче право, адвокатура України, нотаріат України тощо.

Дисципліна вивчає правоохоронну діяльність як один з основних напрямків державної діяльності, її головні риси, ознайомлює з системою правоохоронних органів, їх завданнями, функціями, принципами організації та діяльності, повноваженнями, правовим статусом їх кадрів. Чималу увагу відведено вивченню функціонування судової гілки влади як в Україні, так і в таких демократичних правових державах, як Федеративна Республіка Німеччина, Франція, Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії, Сполучені Штати Америки.

Останніми роками в Україні виконано значну роботу з реорганізації правоохоронних органів, приведення їх діяльності у відповідність із концепцією судово-правової реформи, що триває у країні.

З прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суттєві зміни відбулися не тільки в організації діяльності органів правосуддя, а й в організації діяльності таких правоохоронних органів, як прокуратура, органи внутрішніх справ, органи юстиції, нотаріат, адвокатура, правоохоронні органи спеціального призначення. Дисципліна «Організація судових та правоохоронних органів» на підставі змін у чинному законодавстві та матеріалів судово-правової реформи розглядає ряд основних категорій, понять та інститутів стосовно певних напрямків правоохоронної діяльності на сучасному етапі.

Предметом вивчення дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів» є вивчення відомостей щодо нормативно-правової бази, основних принципів, організації, завдань, функцій, повноважень та основних напрямків діяльності державних органів, які здійснюють судову та правоохоронну діяльність, а також недержавних організацій, покликаних сприяти реалізації правоохоронної функції держави.

Систему дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів» складає сукупність тем, які розкривають загальні засади і принципи правоохоронної і правозахисної діяльності, а також спеціалізовано характеризують цілі, завдання і правові основи діяльності державних та недержавних правоохоронних та правозахисних організацій. Окремим важливим напрямком курсу, який, головною мірою, виноситься на самостійне вивчення, є блок питань щодо правового статусу працівників правоохоронних органів, процедур їх підбору і проходження служби.

Структура курсу складається із трьох частин: загальної, особливої та спеціальної.

В загальній частині вивчаються: предмет, система та джерела дисципліни; поняття правоохоронної діяльності та правоохоронного органу; теорія поділу влад; поняття судочинства, правосуддя та їх основні принципи.

В особливій частині вивчається правовий статус окремих правоохоронних органів України та організація діяльності судової гілки влади в Україні.

В спеціальній частині розглядаються правові аспекти функціонування судових та правоохоронних органів в зарубіжних країнах, а також механізми захисту прав, свобод та законних інтересів осіб в міжнародних правозахисних інституціях.

Мета і завдання курсу:

- ознайомити студентів із загальними закономірностями виникнення і розвитку правоохоронних органів, судів;

- сприяти всебічному вивченню, засвоєнню й осмисленню основних положень чинної Конституції України, інших джерел права, що регламентують діяльність судових та правоохоронних органів нашої держави;

- продемонструвати значення організації функціонування судових та правоохоронних органів у становленні національної правової системи;
- сприяти процесу пізнання студентами механізму функціонування судових та правоохоронних органів у державі, що заснований на демократичних засадах та зорієнтований на загальнолюдські цінності;
- сприяти розвитку в студентів самостійності мислення, засвоєнню ними спеціальної юридичної лексики і термінології;
- підвищити рівень правової культури та правової свідомості студентів;
- виховати глибоку особисту повагу до загальновизнаних моральних і правових цінностей.

Комплексна дисципліна «Організація судових та правоохоронних органів» вивчається студентами першого курсу економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова в першому семестрі. Дисципліна вивчається з застосуванням кредитно-модульної системи (КМС) і складається з двох змістових модулів. Перший змістовий модуль складають теми 1 – 8, другий – теми 9 – 17.

З найбільш важливих тем курсу проводяться семінарські та практичні заняття. На них можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, розв'язання казусів, кросвордів, виконання самостійних і контрольних робіт, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Завершується вивчення дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів» проведенням заліку. До заліку допускаються студенти, що відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на семінарських заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

Одним з обов'язкових елементів учбового плану для студентів є підготовка до практичних занять. Для цього студентам необхідно ознайомитися з рекомендованою учбовою, учбово-методичною літературою, джерелами права з кожної теми. Виконання завдань за темами курсу є обов'язковою умовою підготовки до практичних занять. При підготовці до практичних занять необхідно:

- ознайомитися з питаннями теми;
- прочитати відповідні питання в підручнику або конспекті;
- ознайомитися з нормативними матеріалами;
- ознайомитися з літературними джерелами, які додаються в плані практичних занять; розв'язати завдання до теми.

Для розв'язання завдань необхідно завести окремий зошит, при необхідності записати тези відповідей на питання практичних занять. Розв'язання завдань має бути чітким, повним, обов'язкова присутність посилання на статті нормативних актів з позначкою, коли і ким він був виданий; має бути особисте тлумачення проблеми на підставі чинного законодавства.

Студентам необхідно постійно проводити моніторинг нових нормативно-правових актів, що приймаються Верховною Радою, Урядом, Президентом України.

Методичні вказівки до семінарських та практичних занять з курсу «Організація судових та правоохоронних органів» призначаються для студентів спеціальності 081 «Право».

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

загальні

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

фахові загальні

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

спеціальні фахові

Здатність здійснювати аналіз законодавчих актів і норм, що регулюють формування та діяльність судових та правоохоронних органів.

Уміння виявляти ефективні механізми співробітництва судових та правоохоронних органів.

Знання окремих галузей правоохоронної діяльності.

Знання основних принципів функціонування судових та правоохоронних органів.

Уміння розкривати зміст правоохоронної діяльності окремих органів.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

РН01. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.

РН02. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

РН03. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН04. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

РН05. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

РН06. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН08. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

РН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

РН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

РН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

РН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

PH16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.

PH17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальна дисципліна «Організація судових та правоохоронних органів» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (КМСОНП).

Дана система запроваджується з метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, сприяння формуванню системних та систематичних знань, стабільної самостійної роботи впродовж семестру, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Оцінювання знань студентів повинно сприяти реалізації низки завдань, зокрема:

підвищення мотивації студентів до системного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтація їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок;

відповідність переліку, форм, та змісту контрольних заходів вимогам КМСОНП;

відкритість контролю, яка базується на ознайомленні студентів на початку вивчення дисципліни переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;

подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується виконанням індивідуальних завдань із застосуванням модульної системи оцінювання, іспиту;

розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення, та підвищення ефективності навчального процесу.

Ця дисципліна вивчається протягом одного семестру та складається з двох змістових модулів (ЗМ). По завершенню курсу студенти в першому семестрі складають залік. На залік виносяться вузлові питання, типові і комплексні завдання, що

потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом виконання індивідуальних завдань, які включають поточний (модульний ЗМ1, ЗМ2), підсумковий (КПМ) та семестровий (СК) контроль.

Результати контрольних завдань оцінюються за 100–бальною системою.

За результатами оцінювання змістового модуля студентам виставляються бали.

Максимальна кількість балів, що може набрати студент у першому семестрі за один ЗМ дорівнює 30-ти балам. За два змістових модулі студент може одержати максимум 60 балів (по 30 балів за кожний ЗМ), які додаються до наступних максимально можливих 40 балів (до 20 балів за кожну вірну відповідь усного завдання), що одержуються ним за комплексний підсумковий модуль (КПМ).

Під час викладання матеріалу лекцій лектор може здійснювати контрольні опитування студентів. Максимальна оцінка, яку студент може отримати за ці опитування складає 20 балів, які є складовими КПМ.

Параметри	Змістовий модуль 1 (ЗМ1)	Змістовий модуль 2 (ЗМ2)	Комплексний підсумковий модуль (КПМ)	Разом (підсумкова оцінка СК)
Оцінка в балах	0 - 30	0 – 30	0 - 40	0 - 100

Орієнтовні форми контролю знань на семінарських заняттях та їх оцінка:

доповідь (виступ на задану тему) – до 5 балів;

доповнення доповіді – до 3 балів;

експрес опитування – до 3 балів;

колоквіум – до 4 балів;

самостійна робота – до 4 балів;

домашня робота – до 4 балів;

есе (короткі відповіді на запитання) – до 3 балів;

тестування (з набору суджень вибрати вірні) – до 3 балів;

реферат (змістовна письмова робота на задану тему з аналізом літератури та висновками) – до 3 балів;

участь в дискусії – до 2 балів;

підсумкова контрольна робота – до 5 балів.

У випадку відсутності студента на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття шляхом написання реферату на тему, задану викладачем (але не більше половини від загальної кількості лекцій та семінарських занять). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. За 10 днів до початку екзаменаційної зимньої сесії викладач припиняє приймати відпрацювання.

Таким чином, за цю дисципліну студентом може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання студента відображаються у заліковій книжці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Загальні поняття курсу. Судоустрій та статус суддів в Україні.										
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	6	2	-		4					6
Загальні поняття курсу.										
Поняття, ознаки та співвідношення судової влади з іншими гілками державної влади. Суд та правосуддя.	6	2	-		4		2			6
Принципи здійснення правосуддя в Україні.	10	4	2		4		-			8
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА										
Діюча судова система України. Суди загальної юрисдикції.	10	4	2		4		2	1		8
Конституційний Суд України.	5	2	-		3					6
Правовий статус професійних судів та присяжних.	8	2	2		4			1		8
Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Вища рада правосуддя та інші органи суддівського самоврядування.	6	2	-		4					6
Модульна контрольна робота 1		-	-							
Разом за змістовим модулем	51	18	6		27					
Змістовий модуль 2. Організація діяльності правоохоронних органів України.										
Прокуратура України	6	2	2		2		2			6

Адвокатура України.	6	2	2		2					6
Органи внутрішніх справ України.	6	2	2		2		2			6
Органи досудового розслідування та органи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність	6	2	2		2					
Нотаріат в Україні.	6	2	2		2					6
Органи юстиції України.	4	2	-		2					5
Правоохоронні органи спеціального призначення	4	2	-		2					6
Модульна контрольна робота 2		-	-							
Разом за змістовим модулем	38	14	10		14					
Змістовий модуль 3. Судові системи зарубіжних країн та міжнародні правозахисні інституції.										
Правоохоронна та правозахисна діяльність міжнародних організацій як органів захисту прав українських громадян	10	4	-		6					6
Організація діяльності судових та правоохоронних органів в окремих зарубіжних країнах	6	2	-		4					6
Модульна контрольна робота 3		-	-		-					
Разом за змістовим модулем	16	6			10					
Всього	105	38	16		51	105	8	2		95

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ КУРСУ. СУДОУСТРІЙ ТА СТАТУС СУДДІВ В УКРАЇНІ.

Тема 1. Загальні поняття курсу.

Лекція (2 години)

Правоохоронна діяльність: поняття, сутність, ознаки та напрямки. Органи, що займаються правоохоронною діяльністю, їх класифікація та загальна характеристика. Предмет та система курсу “Судові та правоохоронні органи України”. Завдання курсу. Співвідношення курсу з іншими учбовими дисциплінами.

Міжнародні та національні джерела права, що регулюють правоохоронну діяльність, правовий статус та повноваження правоохоронних органів в Україні.

Самостійна робота (4 години)

1. Класифікація правоохоронних органів та критерії її здійснення.
2. Міжнародно-правові договори, що регламентують здійснення судової та правоохоронної діяльності в Україні.
3. Найважливіші матеріали практики вищих судових інституцій України, що суттєво тлумачать порядок здійснення судової та правоохоронної діяльності в Україні.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

За роки незалежності української держави створено належну правову базу для ефективного здійснення правоохоронними органами захисту прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина. Ця діяльність гарантована Конституцією України, Законами України «Про основи національної безпеки України», «Про запобігання

корупції», «Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів», «Про Вищий антикорупційний суд», «Про очищення влади», «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про Державну прикордонну службу України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про прокуратуру», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації». Водночас цей перелік є далеко не повним.

Організація судових та правоохоронних органів – один із початкових навчальних курсів, що дає вихідні знання про правоохоронну діяльність і органи, що її здійснюють. Навчальна дисципліна «Судові та правоохоронні органи України» тісно пов'язана з іншими суміжними навчальними дисциплінами.

Систему даної навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» складають теми, в яких розглядаються загальні питання, пов'язані з поняттям правоохоронної діяльності, характеристикою органів, що здійснюють цю діяльність, аналізом принципів, що лежать в основі їх побудови і діяльності, вивчення відомостей щодо нормативно-правової бази, основних принципів, організації, завдань, функцій, повноважень та основних напрямів діяльності державних органів, які здійснюють судову та іншу правоохоронну діяльність, а також недержавних організацій, покликаних сприяти реалізації правоохоронної функції держави.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
2. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>

3. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
4. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юрєвич. Х.: Право, 2017. 238с.
5. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
6. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

Тема 2. Поняття, ознаки та співвідношення судової влади з іншими гілками державної влади. Суд та правосуддя.

Лекція (2 години)

Поняття судової влади та її співвідношення з іншими гілками влади. Ознаки (загальні риси) судової влади. Суд як орган судової влади. Критерії відмінності суду від інших державних органів.

Поняття та ознаки правосуддя. Органи, уповноважені здійснювати правосуддя в Україні. Співвідношення понять „правосуддя”, „судочинство” та „судовий процес”.

Питання для самостійної роботи студентів (4 год.)

Характеристика судової гілки влади.

Визначення місця судової влади в системі державної влади в Україні.

Загальні та специфічні ознаки судової влади.

Форми реалізації судової влади.

Функції судової влади.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Відповідно до ст.1 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» судова влада відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом. Судову владу реалізують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур.

Суд виступає і як державна установа, яка самостійно організує розгляд судових справ, ініціює виконання судових рішень, організує своє діловодство, а також аналізує судову статистику та узагальнює судову практику. Судді розглядають звернення громадян, пов'язані із професійною судовою діяльністю. У зв'язку з цим судам надано матеріально-технічні засоби, які забезпечують автономність і публічність роботи кожного судді, тобто необхідну кількість залів засідань, конвоювання підсудних, відповідну кількість секретарів судового засідання. Суди мають створити умови для численних відвідувачів тощо

Джерела, рекомендовані до заняття:

- 1.Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
- 2.Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
- 3.Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
- 4.Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
- 5.Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
- 6.Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

- 7.Божик В. І. Ефективність судової реформи в контексті законодавчої новел щодо суддівського врядування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
- 8.Борик Ю. О. Мірові суди: міжнародний досвід та перспективи впровадження в Україні в рамках судової реформи. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
9. Куйбіда Р., Лебедь О., Ліхачов Р., Трубенкова О. Судова реформа: як громадяни можуть зробити її успішною / ред. Р.Куйбіда. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2018. 62 с.
- 10.Лапкін А. В. Судове право України : навч. посіб. у схемах. вид. 2-ге, змін. та доповн. Харків: Право, 2017. 150 с.
- 11.Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
- 12.Руснак Л. В. Новітні напрями судової реформи в Україні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
13. Судоустрій України : підруч. / за ред. М. Л. Погорецького, О. Г. Яновської. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 344 с.
14. Тетарчук І., Дяків Т. Судові та правоохоронні органи України. Навч. посібник К.: Центр навчальної літератури. 2020.

Тема 3. Принципи здійснення правосуддя в Україні.

Лекція (4 години)

Загальна характеристика принципів здійснення правосуддя в Україні. Види судочинства. Принцип законності та здійснення правосуддя виключно судами. Забезпечення права громадян на судовий захист та принцип рівності всіх перед законом та судом. Принцип (право) на одержання правової допомоги. Принципи публічності та гласності судового процесу. Принцип обов'язковості судових рішень. Принцип незмінюваності складу суду. Мова судочинства в Україні. Презумпція невинуватості.

Семінар (2 год.)

1. Загальна характеристика та значення принципів правосуддя в Україні.
2. Підстави для класифікації та види принципів правосуддя в Україні.
3. Конституційні принципи правосуддя та їх особливості.
4. Характеристика найголовніших принципів правосуддя.
5. Відображення конституційних принципів правосуддя в галузевому процесуальному законодавстві (КПК, ЦПК, ГПК, КАС).

Для докладнішого розгляду зазначених питань пропонується підготувати реферат за однією із тем:

1. Деякі аспекти забезпечення принципу незалежності не недоторканності суддів в Україні.
2. Принцип рівності всіх перед законом і судом.
3. Мова судочинства і діловодства в судах.

Питання для самостійної роботи студентів (4 год.)

1. Співвідношення принципів правосуддя, закріплених в Конституції України та в діючому законодавстві.
2. Здійснення правосуддя виключно судами.

3. Принцип колегіального та одноособового розгляду справи.
4. Принцип обов'язковості рішення суду та проблеми його виконання.

Розв'яжіть письмово наступні задачі, посилаючись на відповідні положення джерел права:

1. В Приморському районному суді м. Одеси при судовому розгляді цивільної справи про захист честі, гідності та ділової репутації місцевого бізнесмена були присутні представники громадськості та репортери. Представник правозахисної організації «Народний патруль» Ж. дістав блокнот і почав письмово фіксувати хід судового засідання. Журналіст місцевого телеканалу «ГЛАС» К. непомітно увімкнув портативний диктофон. Кореспондент всеукраїнської газети «Україна молода» П. зробив декілька фотознімків залу судового засідання та складу суду, після чого за допомогою професійної апаратури розпочав відеозапис судового засідання. Побачивши дії вищезгаданих присутніх, суддя заборонив вищезазначеним особам фіксувати порядок судового розгляду, оскільки це відображається у протоколі судового засідання. У разі невиконання його вимог суддя пригрозив розглянути справу в закритому судовому засіданні.

Чи є законними такі дії судді?

2. Громадянина Молдови Шамраєва В.І., 1997 року народження, 01 жовтня 2013 року було затримано працівниками патрульно-постової служби прямо на вулиці в зв'язку з відсутністю у нього при собі документів, що посвідчують особу. Через 4 години Шамраєва В.І. було зі слідами побоїв доставлено до найближчого відділку міліції. Перебуваючи у райвідділі Шамраєв В.І. надав працівникам міліції письмові пояснення, в яких зазначив, що 15 вересня 2013 року він здійснив крадіжку автомобіля марки «Запорожець», що належав його другові – Керімову А.С. За результатами таких пояснень 02 жовтня 2013 року Шамраєву В.І. було повідомлено про підозру у скоєнні злочину, передбаченого ст. 289 Кримінального кодексу України (незаконне заволодіння транспортним засобом), та допитано в якості підозрюваного. При цьому

власник автомобіля “Запорожець” пояснив, що попросив Шамраєва відігнати належний йому на праві приватної власності автомобіль з-під його будинку до гаражу, що Шамраєв і зробив. Покази підозрюваного Шамраєва лягли в основу обвинувачення проти нього і відповідний обвинувальний акт у кримінальному провадженні знаходиться на розгляді у Шевченківському районному суді м. Києва.

Яким чином, на Вашу думку, мають вирішити цю кримінальну справу судді Гончаров К.М., Настасюк П.І. та Позіхало В.К.?

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою дискредитації суду або впливу на безсторонність суду, заклики до невиконання судових рішень забороняються і мають наслідком відповідальність, установлену законом.

Право на справедливий суд. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до підсудності якого вона віднесена.

Право на повноважний суд. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до юрисдикції якого вона віднесена процесуальним законом. Суддя розглядає справи, одержані згідно з порядком розподілу судових справ, установленим відповідно до закону. На розподіл судових справ між суддями не може впливати бажання судді чи будь-яких інших осіб.

Рівність перед законом і судом. Правосуддя в Україні здійснюється на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак.

Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, визначених законом, держава забезпечує надання професійної правничої допомоги безоплатно. Кожен є

вільним у виборі захисника своїх прав та особи, яка надає правничу допомогу. Для надання професійної правничої допомоги діє адвокатура. Забезпечення права на захист від кримінального обвинувачення та представництво в суді здійснюється адвокатом, за винятком випадків, установлених законом.

Розгляд справ у судах відбувається відкрито, крім випадків, установлених процесуальним законом. Учасники судового процесу та інші особи, присутні на відкритому судовому засіданні, можуть використовувати портативні аудіотехнічні засоби. Проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відеозапису, а також транслявання судового засідання допускається за рішенням суду. Кожен, хто не є стороною у справі, має право на вільний доступ до судового рішення в порядку, встановленому законом.

Судочинство і діловодство в судах України провадиться державною мовою. Державною мовою в Україні визнана українська мова (ст. 10 Конституції України). Водночас, суди забезпечують рівність прав громадян у судовому процесі за мовною ознакою. Використовуючи державну мову в процесі судочинства, суди мають гарантувати право громадян на використання ними в судовому процесі рідної мови або мови, якою вони володіють. У судах, поряд з державною, можуть використовуватися регіональні мови або мови меншин відповідно до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» в порядку, встановленому процесуальним законом.

Судове рішення, яким закінчується розгляд справи в суді, ухвалюється іменем України. Судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України.

Учасники судового процесу та інші особи мають право на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
2. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
3. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
4. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юрєвич. Х.: Право, 2017. 238с.
5. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
6. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Основи судоустрою України. Ч. 1 / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
7. Марчак В. Я. Окремі проблеми формування суддівського корпусу в розрізі судової реформи в Україні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
8. Москвич Л. М. Звільнення судді за станом здоров'я як самостійна підстава припинення статусу судді: проблеми правозастосування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
9. Садовська О.М. Принципи невідчужуваності та непорушності прав та свобод людини в умовах надзвичайного стану. Правовий вимір конституційної та

кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Треті юридичні читання: матеріали ювілейної Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (10 квітня 2020 року, м.Одеса) / За заг.ред.Л.О.Корчової, О.А.Чувакова; Одеса: Фенікс, 2020. С. 94-99. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29224/1/94-99.pdf>

10. Садовська О.М. Система конституційних принципів правового статусу людини та громадянина в Україні. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання: матеріали Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (26 квітня 2019 року, м.Одеса) / За заг.ред. Л.О.Корчової, І.А.Дришлюка; уклад. А.В.Левенець, О.В.Нарожна. Одеса: Фенікс, 2019. С. 75-79. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24457/1/75-79.pdf>

11. Слободяник Н. С. Деякі питання формування суддівського корпусу на демократичних засадах. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

12. Хотинська-Нор О. З. Медичні обмеження допуску до професії судді: до постановки проблеми. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк -Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

13. Чебан В. М. Оновлення Кодексу суддівської етики. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

Тема 4. Діюча судова система України. Суди загальної юрисдикції.

Лекція (4 години)

Поняття судової системи України, її головні риси.

Відмінність третейських судів та арбітражів від судів загальної та конституційної юрисдикції України.

Поняття та види судових ланок. Поняття та види судових інстанцій.

Правовий статус, структура, склад та компетенція місцевих судів України. Правовий статус, структура, склад та компетенція апеляційних судів. Правовий статус, структура, склад та компетенція вищих спеціалізованих судів в Україні. Верховний Суд як вищий орган в системі судів загальної юрисдикції, його структура, склад та компетенція.

Організаційне забезпечення діяльності судів. Державна судова адміністрація України.

Апарат суду. Національна школа суддів України.

Актуальні проблеми реформування судової системи України.

Семінар (2 години)

1. Поняття судової системи України, її головні риси.

2. Місцеві суди України.

3. Апеляційні суди України.

4. Верховний Суд.

5. Організаційне забезпечення діяльності судів (Державна судова адміністрація України, Національна школа суддів України та апарат суду.)

Питання для самостійної роботи студентів (4 год.)

1. Принципи побудови судової системи України за Конституцією України.

2. Поняття судової інстанції.

3. Поняття та характеристика ланки судової системи.

4. Державна судова адміністрація, її завдання а повноваження.

5. Апарат суду, його склад та призначення.

Завдання:

1. Громадянин Ф. звернувся до місцевого суду з позовом до гр. А. про розділ домоволодіння. Будучи незадоволений ходом розгляду справи в місцевому суді Ф. звернувся із заявою до апеляційного суду області на незаконні, на його думку, дії судді місцевого суду Н. у процесі розгляду справи. Вивчивши заяву Ф., голова апеляційного суду області дав вказівку судді місцевого суду Н. задовольнити позов Ф.

Чи правомірні ці дії голови апеляційного суду? Відповідь обґрунтуйте положеннями чинного законодавства України.

2. Місцевим районним судом гр. Г. був засуджений за здійснення крадіжки чужого майна до 4 років позбавлення волі. Не погоджуючись з вироком місцевого суду Г. відразу звернувся зі скаргою до Верховного Суду про перегляд вироку.

Чи прийме до розгляду за даних умов Верховний Суд скаргу Г.?

Які суди і в якому порядку розглядають апеляційні скарги на вироки судів? Відповідь обґрунтуйте положеннями чинного законодавства України.

3. Суддя місцевого суду М., який працює на посаді судді 2 роки, запізнювався на роботу, на зауваження голови суду не реагував, за підсумками роботи за 2008 р. мав 6 скасованих вироків і 12 скасованих вищестоящими судами рішень. Голова місцевого суду за ці порушення в роботі своїм наказом звільнив суддю М. із займаної посади.

Чи може голова місцевого суду звільнити суддю? Який порядок дострокового припинення повноважень судді? Відповідь обґрунтуйте положеннями чинного законодавства України.

4. Гр. Б. Звернулася у судовому засіданні до судді Апеляційного суду Одеської області з вимогою витребувати з місцевого районного суду іншу цивільну справу, судові рішення у якій набрало законної сили, посилаючись на те, що матеріали вказаної цивільної справи мають значення для розгляду її справи.

Чи має право суддя апеляційного суду витребувати будь-які цивільні справи з місцевих судів?

5. Місцевим господарським судом було прийнято рішення про виселення фізичної особи-підприємця Б. із займаного приміщення. У судових засіданнях Б. не брала участі через неповідомлення її у встановленому законом порядку про дату, час і місце розгляду справи. Про рішення Б. узнала випадково, пропустивши строк на його апеляційне оскарження, і не погодилась з ним.

Який суд, в який строк і з яких причин зможе поновити пропущений строк на апеляційне оскарження? Які правові можливості має Б. у випадку відмови суду у задоволенні її заяви?

6. До Верховного надійшли касаційні скарги від учасників процесу на вирок апеляційного суду області, а також скаргу заступника Генерального прокурора України на постанову президії апеляційного суду області у справі про навмисне вбивство.

Чи можуть якісь з підрозділів Верховного Суду розглядати справи, що надійшли? Якщо можуть, то в якому провадженні?

Які помилки містяться у тексті задачі? Відповідь обґрунтуйте.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Судова система – це сукупність всіх судів, об'єднаних між собою у відповідності з їх компетенцією, завданнями і цілями організації та функціонування, яка побудована на принципі територіальності, інстанційності, спеціалізації та ґрунтується на конституційних засадах правосуддя.

Територіальний принцип наближує суди до населення, а спеціалізація діяльності судів дає їм змогу зосередитися на окремих галузях законодавства (господарського, адміністративного), на специфічних правовідносинах, які розглядаються судами, і, отже, підвищувати кваліфікацію суддів і якість роботи судів. Принцип територіальності проявляється у тому, що юрисдикція кожного суду розповсюджується на чітко визначену адміністративно-територіальну одиницю України. Щодо Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів, то їх юрисдикція охоплює всю територію України.

Принцип спеціалізації. Відповідно до цього принципу система судів загальної юрисдикції розділяється на окремі спеціалізовані юрисдикції (сфери судочинства), виділені за галуззю права, яка їх регулює (цивільна, кримінальна, господарська, адміністративна юрисдикції та юрисдикція щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення). Але, у випадках, визначених законом, а також за рішенням зборів суддів відповідного суду може запроваджуватися і спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ. У місцевих загальних судах та апеляційних судах діє спеціалізація суддів із здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх.

Принцип інстанційності. Під час здійснення судочинства існує потенційна небезпека судових помилок, які допускаються як неумисно, так і умисно. З метою своєчасного виправлення цих помилок в Україні і створена інстанційна система.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
2. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
3. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
4. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
5. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
6. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

- 7.Івановська А. М. Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції: організаційно-правові та функціональні відмінності. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
- 8.Ігнатченко І. Г. Проблемні питання функціонування Верховного Суду в аспекті реалізації принципу верховенства права. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
- 9.Ромашкін С. В. Проблеми реалізації права на справедливий судовий розгляд. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання: матеріали Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (26 квітня 2019 року, м. Одеса) / За заг.ред. Л. О.Корчової, І. А. Дришлюка; уклад. А. В.Левенець, О. В. Нарожна. Одеса: Фенікс, 2019. С.71-74. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24456/1/71-74.pdf>
- 10.Ромашкін С. В. Роль суду у сфері охорони прав на недоторканність житла. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції. Перші юридичні читання: Матеріали всеукраїнської дистанційної конференції, присвяченої 20-річчю створення економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (25 квітня 2018 року, м. Одеса). О.: Фенікс, 2018. С. 56-59. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/16047/1/56-59.pdf>

Тема 5. Конституційний Суд України.

Лекція (2 години)

Поняття, види та форми конституційного контролю. Поняття конституційної юрисдикції.

Організація діяльності та повноваження Конституційного Суду України. Правовий статус суддів Конституційного Суду України.

Правова регламентація здійснення судочинства у Конституційному Суді України. Суб'єкти та об'єкти права на конституційне подання. Суб'єкти та об'єкти права на конституційне звернення.

Правовий статус та види актів Конституційного Суду України.

Питання для самостійної роботи студентів (3 год.)

1. Чому Конституція України визнає Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції?
2. Чи є орган конституційної юрисдикції суб'єктом політичних процесів?
3. Особливості статусу Конституційного Суду України.
4. Гарантії незалежності Конституційного Суду України.
5. Форми реалізації функції конституційного контролю.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Наявність серед вищих органів державної влади спеціального органу – Конституційного Суду є одним із обов'язкових ознак правової держави. Новий Закон про Конституційний Суд України було прийнято 13 липня 2017 р. Згідно Конституції України, саме Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні. Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і надає офіційне тлумачення щодо положень Конституції України та законів України. Конституційний Суд України є незалежним органом в системі судової влади. Основне його завдання це забезпечення відповідності законів та інших нормативних актів

органів законодавчої та виконавчої влади Конституції України, а також, охорона конституційних прав та свобод особи.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
2. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
3. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
4. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
5. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
6. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
7. Байрачна Л. К. Притягнення до відповідальності голови Конституційного Суду України: критичний огляд. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>
8. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: курс лекцій. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 269 с.
9. Івановська А. М. Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції: організаційно-правові та функціональні відмінності. Сучасні виклики та актуальні

проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

10.Щербанюк О. В. Вплив конституційних судів на процеси реалізації цінностей та принципів права (проблеми аргументації). Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

Тема 6. Правовий статус професійних суддів та присяжних.

Лекція (2 години)

Поняття та загальна характеристика правового статусу суддів України. Вимоги до кандидатів на суддівські посади. Порядок призначення та обрання суддів. Гарантії незалежності суддів.

Історія виникнення та розвитку суду присяжних у світі. Нормативно-правова регламентація, реалії та проблемні питання участі присяжних у здійсненні правосуддя в Україні. Правовий статус присяжних в Україні. Перспективи реформування кримінально-процесуального законодавства України в частині повноважень суду присяжних.

Семінар (2 години)

- 1.Поняття та загальна характеристика правового статусу суддів України.
- 2.Вимоги щодо кандидатів на суддівські посади.
- 3.Порядок призначення та обрання суддів.
- 4.Гарантії незалежності суддів.
- 5.Участь присяжних у здійсненні правосуддя.

6.Перспективи реформування законодавства України про статус суддів та присяжних.

Питання для самостійної роботи студентів (4 год.)

1. Дії, несумісні з посадою судді Конституційного Суду.
- 2.Етичні норми поведінки судді Конституційного Суду.
- 3.Основні права та обов'язки суддів Конституційного Суду в Україні.
- 4.Гарантії незалежності суддів Конституційного Суду в Україні.

Завдання:

1. Суддя Малиновського місцевого районного суду м. Одеси розглянув справу з порушенням правил територіальної та предметної підсудності. Дії судді протягом розгляду справи були пов'язані з втручанням у внутрішні питання організаційної та господарської діяльності товариств – учасників корпоративного спору, мають ознаки участі судді в «рейдерських» схемах.

Чи може бути суддя притягнутий до дисциплінарної або іншої юридичної відповідальності?

2. У відповіді під котрим номером правильно вказано, хто обирає Голову Конституційного Суду України?

з'їзд суддів України

Верховна Рада України

Пленум Верховного Суду

судді Конституційного Суду України на пленарному засіданні

Вища рада правосуддя

3. У відповідях під котрими номерами правильно вказано, хто вносить пропозиції щодо кандидатур на посади судді Конституційного Суду України від Верховної Ради України?

- 1) Генеральний Прокурор України
- 2) не менше третини народних депутатів України
- 3) не менше 1/4 народних депутатів України від конституційного складу
- 4) Голова Верховної ради України
- 5) Міністр юстиції України
- 6) Рада суддів України
- 7) Президент України

4. В Приморському районному суді м. Одеси при судовому розгляді цивільної справи про захист честі, гідності та ділової репутації місцевого бізнесмена були присутні представники громадськості та репортери. Представник правозахисної організації «Народний патруль» Ж. Дістав блокнот і почав письмово фіксувати хід судового засідання. Журналіст місцевого телеканалу «ГЛАС» К. непомітно увімкнув портативний диктофон. Кореспондент всеукраїнської газети «Україна молода» П. зробив декілька фотознімків залу судового засідання та складу суду, після чого за допомогою професійної апаратури розпочав відеозапис судового засідання. Побачивши дії вищезгаданих присутніх, суддя заборонив вищезазначеним особам фіксувати порядок судового розгляду, оскільки це відображається у протоколі судового засідання. У разі невиконання його вимог суддя пригрозив розглянути справу в закритому судовому засіданні.

Чи є законними такі дії судді?

5. Який орган уповноважений розглядати питання та приймати рішення про звільнення судді з посади в разі, якщо суддя обраний безстроково?

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Від діяльності суду, професіоналізму суддів великою мірою залежить розвиток державності і втілення принципів правової держави. Кожен громадянин України має право на об'єктивне, неупереджене та справедливе правосуддя. Суддя, як носій судової

влади в державі, наділений важливими повноваженнями під час здійснення правосуддя, основне з яких — приймати рішення від імені держави, що є обов'язковим для виконання на всій території України. Отже, авторитет суду, його рішень значною мірою залежить від авторитету судді, оцінки його поведінки — як під час здійснення правосуддя, так і за межами судочинства. Правовий статус судді передбачає як конституційно визначені гарантії незалежності та недоторканності суддів при здійсненні правосуддя, так і правову відповідальність за невиконання своїх обов'язків. Конституція України закріплює однаковий юридичний статус суддів через систему гарантій забезпечення їх незалежності, яка є невід'ємною складовою їхнього статусу. Встановлена система гарантій незалежності суддів не є їхнім особистим привілеєм, вона пов'язана з набуттям статусу судді, має юридичне призначення, спрямоване на захист прав і свобод людини і громадянина через здійснення правосуддя незалежним і безстороннім судом (суддею).

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
2. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
3. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
4. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
5. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
6. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

7. Москвич Л. М. Звільнення судді за станом здоров'я як самостійна підстава припинення статусу судді: проблеми правозастосування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

8. Русанова І. О. До питання правового регулювання та практики функціонування суду присяжних Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

Тема 7. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Вища рада правосуддя та органи суддівського самоврядування.

Лекція (2 години)

Поняття, склад та компетенція Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Правовий статус та компетенція Вищої ради правосуддя. Кваліфікаційна атестація суддів. Дисциплінарна відповідальність суддів.

Органи суддівського самоврядування.

Семінар (2 год.)

1. Загальні засади розбудови та функціонування органів суддівського самоврядування.
2. Загальні збори суддів, їх компетенція.
3. Вищі органи суддівського самоврядування: З'їзд суддів, Рада суддів, їх повноваження.
4. Вища рада правосуддя та її роль в забезпеченні діяльності суддів.

5. Статус та повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Питання для самостійної роботи студентів (4 год.)

1. Історичний досвід формування суддівського самоврядування.
2. Правові та організаційні проблеми забезпечення реального суддівського самоврядування.
3. Зарубіжний досвід та міжнародні стандарти здійснення суддівського самоврядування.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Вища кваліфікаційна комісія суддів України є державним колегіальним органом суддівського врядування, який на постійній основі діє у системі правосуддя України.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України:

- 1) веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних;
- 2) проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організовує проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та приймає кваліфікаційний іспит;
- 3) вносить до Вищої ради правосуддя рекомендацію про призначення кандидата на посаду судді;
- 4) вносить рекомендацію про переведення судді, крім переведення як дисциплінарної санкції;
- 5) визначає потреби у державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді у Національній школі суддів України;

Для захисту професійних інтересів суддів та вирішення питань внутрішньої діяльності судів в Україні діє суддівське самоврядування – самостійне колективне вирішення зазначених питань суддями.

Суддівське самоврядування є однією з гарантій забезпечення незалежності суддів. Діяльність органів суддівського самоврядування має сприяти створенню належних

організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утверджувати незалежність суду, забезпечувати захист суддів від втручання в їхню діяльність, а також підвищувати рівень роботи з кадрами у системі судів.

Джерела, рекомендовані до заняття:

- 1.Божик В. І. Ефективність судової реформи в контексті законодавчої новел щодо суддівського врядування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
- 2.Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
- 3.Москвич Л. М. Звільнення судді за станом здоров'я як самостійна підстава припинення статусу судді: проблеми правозастосування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
- 4.Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
- 5.Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
- 6.Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>

7. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
9. Тюфтії Ю. В. Актуальні аспекти забезпечення кадрової роботи в органах прокуратури України. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9 ZIczaak FQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
10. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні в 2019 році. Щорічна доповідь Вищої ради правосуддя. Київ, 2020. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_za_2019_rik.pdf

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ.

Тема 8. Прокуратура України.

Лекція (2 год.)

Історія виникнення та розвиток інституту прокуратури у світі.

Поняття прокуратури. Місце прокуратури в системі гілок державної влади.

Поняття та форми прокурорського нагляду. Система та структура органів прокуратури України.

Принципи організації та діяльності органів прокуратури. Завдання та загальні функції прокуратури. Кадри органів прокуратури. Права та обов'язки робітників прокуратури. Відповідальність робітників прокуратури.

Офіс Генерального прокурора України.

Семінар (2 год.)

1. Поняття та завдання прокурорського нагляду в Україні.
2. Принципи організації діяльності прокуратури та функції органів прокуратури.
3. Місце курсу в системі інших юридичних дисциплін.
4. Правові основи організації та діяльності прокуратури в Україні.
5. Історія виникнення органів прокуратури як державного органу.

Самостійна робота (2 год.)

1. Структура, значення та основні положення Закону України «Про прокуратуру».
2. Створення та етапи розвитку органів прокуратури в Україні.
3. Співвідношення прокурорського нагляду з контрольно-наглядовими функціями інших органів.
4. Міжнародні нормативно-правові акти та рекомендації, що стосуються діяльності прокуратури.
5. Участь прокурорів у засіданнях органів державної влади і управління.
6. Підготовка, розстановка і виховання кадрів органів прокуратури.
7. Етичні основи прокурорської діяльності.
8. Вимоги до осіб, які призначаються на посади прокурорів.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Прокуратура України становить єдину систему, яка здійснює встановлені [Конституцією України](#) функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

На прокуратуру покладаються такі функції:

- 1) підтримання державного обвинувачення в суді;
- 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених Законом;

3) нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;

4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

З метою реалізації своїх функцій прокуратура здійснює міжнародне співробітництво. На прокуратуру не можуть покладатися функції, не передбачені [Конституцією України](#).

Діяльність прокуратури ґрунтується на засадах:

1) верховенства права та визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю;

2) законності, справедливості, неупередженості та об'єктивності;

3) територіальності;

4) презумпції невинуватості;

5) незалежності прокурорів, що передбачає існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків;

6) політичної нейтральності прокуратури;

7) недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої і судової влади;

8) поваги до незалежності суддів, що передбачає заборону публічного висловлювання сумнівів щодо правосудності судових рішень поза межами процедури їх оскарження у порядку, передбаченому процесуальним законом;

9) прозорості діяльності прокуратури, що забезпечується відкритим і конкурсним зайняттям посади прокурора, вільним доступом до інформації довідкового характеру, наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання;

10) неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юрєвич. Х.: Право, 2017. 238с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
4. Ромашкін С.В. Організація прокурором досудового розслідування в Україні. Матеріали 72-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (29 листопада – 1 грудня 2017 року, м. Одеса). Одеса: Фенікс, 2017. С.98-100. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11658/1/98-100.pdf>
5. Ромашкін С.В. Особливості діяльності військових прокуратур. Матеріали 70-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу ЕПФ ОНУ імені І.І. Мечникова, присвяченої 150-й річниці Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, 25-27 листопада, м. Одеса. О.: Астропринт, 2015. С. 64-67. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7852/1/64-67a.pdf>
6. Ромашкін С.В. Особливості підтримання публічного обвинувачення в суді органами прокуратури України. Матеріали 71-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова (23-25 листоп. 2016 р., м. Одеса) / відп. ред.: О.О. Нігрєєва. Одеса: Астропринт, 2016. 236 с. С.56-59. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9042/1/56-59.pdf>
7. Гринюк В. О. Функціональна спрямованість діяльності прокурора у підготовчому судовому провадженні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.);

[редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

8. Кокошко М. В. Актуальні питання участі прокурора у судовому розгляді клопотання про застосування до неповнолітнього примусових заходів виховного характеру. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

9. Крайній П. І. Щодо організації органами прокуратури України функції представництва інтересів держави в суді. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

10. Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні: Навч. посіб. Харків: Право, 2018. 152 с.

11. Організація та діяльність органів прокуратури: Навч. посіб. За ред. П. М. Каркача. Харків: Право, 2019. 500 с.

12. Основи прокурорської діяльності: Навч. посіб. За ред. І. В. Юревич. Харків: Право, 2019. 196 с.

13. Подкопаєв С. В. Правові засади та напрями модернізації прокуратури в Україні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

14. Стефанчук М. М. Першочергові заходи реформування прокуратури в Україні: законодавче бачення. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
15. Тюфтії Ю. В. Актуальні аспекти забезпечення кадрової роботи в органах прокуратури України. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

Тема 9. Адвокатура України.

Лекція (2 години)

Поняття адвокатури та адвокатської діяльності. Види та організаційні форми діяльності адвокатури.

Загальна характеристика законодавства, що регулює здійснення адвокатської діяльності в Україні.

Вимоги до осіб, які мають намір займатися адвокатською діяльністю. Принципи та гарантії адвокатської діяльності.

Процесуально-правове положення адвоката у кримінальному процесі. Адвокат у цивільному процесі. Адвокат у господарському процесі. Адвокат у адміністративному процесі. Участь адвоката у здійсненні конституційного судочинства. Участь адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

Перспективи реформування законодавства України про адвокатуру.

Семінар (2 години)

1. Поняття адвокатури та адвокатської діяльності. Види та організаційні форми діяльності адвокатури.
2. Вимоги до осіб, які мають намір займатися адвокатською діяльністю. Принципи та гарантії адвокатської діяльності.
3. Участь адвоката у кримінальному процесі.
4. Адвокат у цивільному процесі: процесуальні форми участі, особливості підтвердження повноважень та права.
5. Адвокат у господарському процесі: процесуальна форма участі, особливості підтвердження повноважень та права.
6. Адвокат у адміністративному процесі: процесуальні форми участі, особливості підтвердження повноважень та права.
7. Участь адвоката у здійсненні конституційного судочинства: процесуальні форми участі, особливості підтвердження повноважень та права.
8. Участь адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

Питання для самостійної роботи студентів (2 години):

1. Перспективи реформування законодавства України про адвокатуру.
2. Роль адвоката у наданні безоплатної вторинної правової допомоги.

Завдання:

1. В яких випадках особа може розраховувати на одержання безкоштовної правової допомоги адвоката у кримінальній справі? Хто і в якому розмірі в цьому випадку відшкодуватиме адвокату витрати, пов'язані з наданням безкоштовної правової допомоги?
2. Чи може бути зарахований стаж роботи у галузі права після одержання диплома за кваліфікаційно-освітнім рівнем «Бакалавр» особі, яка має намір займатися адвокатською діяльністю?

3. До регіонального відділення Спілки адвокатів України звернулася громадянка Вертихвіст А.П. з проханням терміново виділити адвоката для здійснення захисту її сина, який визнаний обвинуваченим у кримінальній справі. Вертихвіст говорила, що не знає, до кого їй звертатися, та просила члена Спілки, з яким розмовляла, якщо він являється адвокатом, бути захисником її сина.

Член Спілки адвокатів України – адвокат Гузько Л.М. відповів, що зараз він виконує певний обсяг роботи, доручений йому Спілкою, та взагалі не спеціалізується на веденні кримінальних справ. Отже, він особисто не може допомогти сину Вертихвіст А.П. Крім того, адвокат пояснив, що Спілка адвокатів не надає правової допомоги, що громадянка має звернутися до будь-якого адвокатського об'єднання чи до адвоката, що працює індивідуально.

Дайте оцінку ситуації.

4. Адвокат Тримбач В.Н. виступав представником громадянки Акорян В.Т. у цивільній справі за позовом Акорян В.Т. до Роберман А.С. про визнання договору недійсним та стягнення суми збитків.

В судовому засіданні адвокат Тримбач В.Н., підтверджуючи свої повноваження на представництво інтересів клієнта, представив суду угоду про надання правової допомоги, в якій було зазначено об'єм повноважень адвоката.

Адвокат-представник відповідача Абашидзе Г.Л. звернув увагу суду на неможливість допущення Тримбача В.Н. до участі в справі, оскільки повноваження представника мають бути підтверджені нотаріально посвідченою довіреністю.

Проаналізуйте ситуацію на підставі цивільно-процесуального законодавства України.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому Законом.

Адвокатуру України складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність.

З метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів та вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування.

Адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Адвокат України здійснює адвокатську діяльність на всій території України та за її межами, якщо інше не передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або законодавством іноземної держави.

Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання (організаційні форми адвокатської діяльності).

Адвокат іноземної держави здійснює адвокатську діяльність на території України відповідно до Закону, якщо інше не передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Бакаянова Н. М. Про удосконалення нормативного регулювання роз'яснень та офіційного тлумачення правил адвокатської етики. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZI czaak FQAV ky YqQkcTm3w3RrWnzI/view>
2. Вільчик Т. Б. Адвокатура України: сучасний стан та перспективи реформ. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова),

- А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
3. Гончарук А. Ю. Медіація як необхідний інструмент діяльності адвоката. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
4. Гушилик С. М. Підтвердження повноважень адвоката як представника у господарському судочинстві. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
5. Джабурія О. О. Щодо правового регулювання договору про надання правової допомоги у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
6. Єреган А. Р. Питання адвокатської етики в процесі реалізації права особи на захист. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
7. Ковальова Я. О. Доступ до професії адвоката – сучасність та перспективи розвитку. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк

(голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

8. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.

9. Організація адвокатури та адвокатська діяльність: Навч. посіб. І.В. Назаров та ін. Харків, 2019. 352с.

10. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч.1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

11. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.

12. Фляжнікова Я. В. Правила адвокатської етики як ціннісний орієнтир студентаправника. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: https://drive.google.com/file/d/1bI9ZI_czaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view

Тема 10. Органи внутрішніх справ України.

Лекція (2 години)

Задачі та функції органів внутрішніх справ України. Система органів внутрішніх справ. Міністерство внутрішніх справ України як вищий орган в системі органів внутрішніх справ. Структура МВС України. Кадри органів внутрішніх справ.

Поняття, структура та принципи діяльності Національної поліції. Компетенція поліції.

Контроль та нагляд за діяльністю органів внутрішніх справ.

Семінарське заняття (2 години)

1. Джерела права, що регулюють діяльність Національної поліції в Україні.
2. Поняття та структура органів Національної поліції.
3. Компетенція поліції.
4. Принципи діяльності поліції.
5. Поняття та види поліцейських заходів.
6. Правовий статус поліцейського.

Питання для самостійної роботи студентів (2 годин):

1. Реформування органів Національної поліції України на сучасному етапі.
2. Допуск до поліцейської діяльності.
3. Управління органами внутрішніх справ.
4. Дисциплінарна відповідальність поліцейських.
5. Порядок застосування спеціальних засобів поліцейськими.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

МВС є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах:

- 1) забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг;
- 2) захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні;
- 3) цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;
- 4) міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Підґрунтям побудови нової моделі поліції можуть слугувати такі постулати: 1) поліція – це сервісна служба, що надає послуги населенню на певній території; 2) діяльність поліції не повинна обмежуватися боротьбою з правопорушниками, замикатися на власних внутрішніх завданнях, діяти не проти громадян, а для громадян, розвиваючи систему надання специфічних послуг населенню, з огляду на її соціальне призначення. Поліції має належати провідна роль у нейтралізації соціального напруження, забезпеченні внутрішньої безпеки, прав людини, вона повинна бути їх гарантом; 3) ефективність роботи поліції вимагає якісного управління її діяльністю, підтверджується не лише кількісними, а і якісними показниками, довірою населення.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посіб. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2017. 196 с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
3. Настільна книга слідчого національної поліції України : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 480 с.
4. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
5. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.

Тема 11. Органи досудового розслідування та органи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність

Лекція (2 години)

Поняття та задачі досудового розслідування. Співвідношення понять „дізнання”, „досудове слідство”, „оперативно-розшукова діяльність”.

Загальна характеристика досудового розслідування, органи досудового розслідування.

Процесуальні строки та форми проведення досудового розслідування.

Органи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Поняття та форми здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Перспективи реформування органів досудового слідства України.

Семінар (2 години)

Розгляд теоретичних питань:

1. Поняття та задачі дізнання та досудового слідства.
2. Співвідношення понять „дізнання”, „досудове слідство”, „оперативно-розшукова діяльність”.
3. Загальна характеристика дізнання, органи дізнання.
4. Загальна характеристика досудового слідства, органи досудового слідства.
5. Процесуальні строки та форми проведення дізнання та досудового слідства.
6. Поняття та форми оперативно-розшукової діяльності.
7. Методи здійснення оперативно-розшукової діяльності та порядок їх проведення.

Питання для самостійної роботи студентів (2 години):

1. Якими є органи досудового розслідування в таких зарубіжних країнах, як США, ФРН, Франція, Сполучене королівство Великобританії та Північної Ірландії?
2. Проблема функціонування органів досудового розслідування на тимчасово окупованій території України та в зоні проведення АТО.
2. Реформування органів досудового розслідування на сучасному етапі.

Завдання:

1. Яким є строк здійснення дізнання у справі про умисне нанесення середньої тяжкості тілесних ушкоджень? Який орган здійснюватиме дізнання по такій справі?
2. Яким є порядок проведення такого оперативно-розшукового заходу як прослуховування телефонних розмов фізичної особи?
3. Чи можна переглядати електронну пошту та розмови, що ведуться в мережі Інтернет, без дозволу суду? Якщо так, то в яких випадках?
4. Який орган і в які строки має здійснити досудове слідство у справі про диверсію?

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Органами досудового розслідування (органами, що здійснюють дізнання і досудове слідство) є: 1) слідчі підрозділи: а) органів Національної поліції; б) органів безпеки; в) органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; г) органів державного бюро розслідувань; 2) підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України.

Завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена [Кримінальним кодексом України](#), розвідувально-підкривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.

Оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.

2.Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.

3.Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

4.Ромашкін С. В. Забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина під час проведення НСРД (розділ в кол. мон.) / Імплементация міжнародних стандартів у сфері дотримання і захисту прав людини в правову систему України : кол. моногр. / за ред. д.ю.н., проф. Корчової Л.О., к.ю.н., доц. Кузнєцової З.В. О.: Фенікс, 2017. С.147-165. URL: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28496/3/epf_monograf.pdf

Тема 12. Нотаріат в Україні.

Лекція (2 години)

Поняття та система нотаріату в Україні. Нотаріус, його основні права та обов'язки. Компетенція нотаріальних органів і посадових осіб щодо вчинення нотаріальних дій. Державна та приватна нотаріальна діяльність: розмежування компетенції.

Види нотаріальних дій та особливості їх вчинення.

Перспективи та проблеми реформування нотаріату в Україні.

Семінар (2 години)

- 1.Поняття , повноваження та система нотаріату в Україні.
- 2.Нотаріус, його основні права та обов'язки.
- 3.Державна та приватна нотаріальна діяльність.
- 4.Види нотаріальних дій та особливості їх провадження.

Самостійна робота (2 год.)

1. Перспективи реформування органів нотаріату на сучасному етапі.
2. Процедура допуску до нотаріальної професії в Україні.
3. Дисциплінарна відповідальність нотаріусів.

Завдання:

Якими є повноваження та статус Нотаріальної палати України?

Яким чином в Україні визначається плата за вчинення нотаріальних дій?

Проаналізуйте повноваження державного нотаріального архіву щодо вчинення нотаріальних дій.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Нотаріат в Україні – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії з метою надання їм юридичної вірогідності.

Вчинення нотаріальних дій в Україні покладається на нотаріусів, які працюють в державних нотаріальних конторах, державних нотаріальних архівах (державні нотаріуси) або займаються приватною нотаріальною діяльністю (приватні нотаріуси).

На нотаріусів, які працюють у державних нотаріальних конторах або займаються приватною нотаріальною діяльністю, законом може бути покладено вчинення інших дій, відмінних від нотаріальних, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Документи, оформлені державними і приватними нотаріусами, мають однакову юридичну силу.

У сільських населених пунктах нотаріальні дії вчиняються уповноваженими на це посадовими особами органів місцевого самоврядування.

Вчинення нотаріальних дій за кордоном покладається на консульські установи України, а у випадках, передбачених чинним законодавством, - на дипломатичні представництва України.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юрєвич. Х.: Право, 2017. 238с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
4. Вдовічена Л. І. Судові правові позиції щодо уточнення нотаріальної юрисдикції. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

Тема 13. Органи юстиції України.

Лекція (2 години)

Поняття, задачі та функції органів юстиції України. Система та структура органів юстиції України.

Міністерство юстиції України – вищий орган в системі органів юстиції України: структура та компетенція.

Кадри органів юстиції України.

Державна виконавча служба у системі органів Міністерства юстиції України. Права та обов'язки державних виконавців. Особливості виконавчого провадження.

Питання для самостійної роботи студентів (2 годин):

1. Реформування органів юстиції України на сучасному етапі.
2. Приватна виконавча служба.

3. Органи реєстрації актів цивільного стану.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Міністерство юстиції України є центральним органом виконавчої влади, який організовує здійснення державної правової політики, керує дорученою йому сферою управління, несе відповідальність за її стан та розвиток.

Основними завданнями Мін'юсту України є: 1) організація здійснення державної правової політики, підготовка пропозицій щодо проведення в Україні правової реформи, сприяння розвитку правової науки; 2) підготовка пропозицій щодо вдосконалення законодавства, розроблення проектів нормативних актів та міжнародних договорів з правових питань, здійснення правової експертизи проектів нормативних актів, державна реєстрація нормативних актів, систематизація законодавства України; 3) підготовка за поданням міністерств та інших центральних органів виконавчої влади щорічних планів законопроектної роботи та планів роботи з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, координація нормотворчої діяльності в центральних органах виконавчої влади та контроль за цією діяльністю; 4) забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина; 5) організаційне та матеріально-технічне забезпечення судів загальної юрисдикції, організація виконання судових рішень, роботи з кадрами, експертне забезпечення правосуддя; 6) організація роботи нотаріату, діяльності щодо реєстрації актів громадянського стану; 7) розвиток правової інформатизації, формування у громадян правового світогляду; 8) здійснення міжнародно-правового співробітництва.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.

3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

Тема 14. Правоохоронні органи спеціального призначення.

Лекція (2 години)

Поняття та види правоохоронних органів спеціального призначення. Співвідношення понять „правоохоронні органи спеціального призначення” та „органи безпеки”, „розвідувальні органи”. Система правоохоронних органів спеціального призначення України.

Система та загальна характеристика принципів функціонування правоохоронних органів спеціального призначення.

Правовий статус, задачі, система та організація діяльності Служби зовнішньої розвідки України; Служби безпеки України; Управління державної охорони України; Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної прикордонної служби України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.

Кадри правоохоронних органів спеціального призначення та правовий статус осіб, які співпрацюють з правоохоронними органами спеціального призначення.

Відповідальність працівників правоохоронних органів спеціального призначення.

Контроль та нагляд за діяльністю правоохоронних органів спеціального призначення та їх працівників. Поняття та сутність демократичного цивільного контролю.

Питання для самостійної роботи студентів (2 години):

1. Проблема функціонування правоохоронних органів спеціального призначення на тимчасово окупованій території України та в зоні проведення АТО.
2. Реформування правоохоронних органів спеціального призначення на сучасному етапі.

Завдання:

1. Назвіть спецслужби таких зарубіжних країн як Туреччина, США, Великобританія, Російська Федерація та порівняйте їх діяльність з діяльністю українських правоохоронних органів спеціального призначення України.
2. Яким є правовий статус осіб, які співпрацюють з правоохоронними органами України спеціального призначення, але не є їх штатними працівниками?

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Поряд із поняттям «правоохоронні органи» містяться такі поняття, як «державні органи спеціального призначення із правоохоронними функціями», «правоохоронні органи спеціального призначення», «військові формування із правоохоронними функціями», що, вочевидь, зумовлено різноманіттям завдань, які покладаються на зазначений тип органів, та намаганням законодавця більш точно визначити їхню компетенцію.

Згідно з прийнятою на законодавчому рівні безпековою концепцією України правоохоронна діяльність та правоохоронні органи є складовими елементами національної безпеки, становлять сектор сил безпеки та оборони. Ключовою ознакою понять правоохоронного органу та правоохоронної діяльності, які найповнішим чином розкривають їхнє соціальне призначення та місце у системі національної безпеки, є їхнє функціональне призначення – визначений напрям діяльності, завдання, компетенція та володіння спеціальними повноваженнями з метою охорони права. Зазначена ознака, яка розкривається через завдання у сфері забезпечення державної і національної безпеки, охорони прав і свобод людини і громадянина, є ключовою для віднесення того чи іншого органу публічної влади до сектора безпеки і оборони.

Сектор безпеки і оборони України становить система органів державної влади, Збройних сил України, інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України та оборони держави.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юрєвич. Х.: Право, 2017. 238с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СУДОВІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА МІЖНАРОДНІ ПРАВОЗАХИСНІ ІНСТИТУЦІЇ.

Тема 16. Правоохоронна та правозахисна діяльність міжнародних організацій як органів захисту прав українських громадян.

Лекція (4 години)

Загальне уявлення про міжнародний правозахисний механізм. Правозахисна діяльність Організації Об'єднаних Націй. Характеристика регіональних правозахисних механізмів у світі. Правозахисна діяльність під егідою Ради Європи. Діяльність Організації з безпеки і співробітництва у Європі. Правозахисні утворення під егідою Співдружності незалежних держав.

Європейський суд з прав людини як орган захисту прав українських громадян. Право на звернення та юрисдикція Європейського суду з прав людини. Процедури складання звернень, розгляду справ і виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Міжнародна організація кримінальної поліції «Інтерпол» в системі правоохоронного співробітництва. Правоохоронні завдання «Інтерполу». Взаємодія «Інтерполу» з правоохоронними органами України.

Питання для самостійної роботи студентів (6 годин):

- 1.Правозахисні утворення під егідою Співдружності незалежних держав.
3. Міжнародна організація кримінальної поліції «Інтерпол» в системі правоохоронного співробітництва.
4. Правоохоронні завдання «Інтерполу». Взаємодія «Інтерполу» з правоохоронними органами України.

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юрєвич. Х.: Право, 2017. 238с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
4. Саракуца М.О. Інституційні гарантії прав людини в Європейському Союзі. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання: матеріали Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (26 квітня 2019 року, м.Одеса) / За заг.ред.Л.О.Корчєвної, І.А.Дришлюка; уклад. А.В.Лєвєнець, О.В.Нарожна. Одеса: Фєнікс, 2019. С. 80-83. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24458/1/80-83.pdf>
5. Саракуца М.О., Пілюк С.В. Правове регулювання боротьби з нєлєгалъною міграцією в ЄС у сучасних умовах. Альманах міжнародного права. 2020. Випуск 23. С.37-46. URL: <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v23/7.pdf>

Тема 17. Організація діяльності судових та правоохоронних органів в окремих зарубіжних країнах.

Лекція (2 години)

Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Федеративній Республіці Німеччина: загальний огляд. Судова система Федеративної Республіки Німеччина.

Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Сполучених Штатах Америки: загальний огляд. Судова система Сполучених Штатів Америки.

Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Франції: загальний огляд. Судова система Франції.

Органи, що здійснюють правоохоронну діяльність у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії: загальний огляд. Судова система Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

Питання для самостійної роботи (4 год.)

1. Конституції країн Європи щодо ієрархії судової влади.
2. Здійснення судочинства у Великій Британії.
3. Англо-саксонська модель конституційної юстиції.
4. Американська (дифузна) модель конституційної юстиції.
5. Французька (квазісудова) модель конституційної юстиції.
6. Проблеми становлення та здійснення конституційного правосуддя в деяких молодих країнах Східної Європи.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Система правоохоронних органів є органічною складовою суспільства, продуктом його діяльності, відтворенням менталітету і рівня розвитку. На правоохоронні органи у країнах Європи вплинули відповідні соціальні чинники, особливості правових систем відповідних країн. Історія становлення, зокрема, поліції як служби забезпечення правопорядку в країнах ЄС демонструє фактично військовий порядок організації й управління, це невід’ємна складова механізму держави в його сучасному розумінні.

Суб'єктний склад правоохоронної діяльності можна розглядати у розширеному вигляді, з урахуванням інститутів громадянського суспільства, міжнародних організацій, громадян, яким державою делеговано певні повноваження, виходячи з відповідного розподілу компетенцій, форм і засобів їх здійснення. Децентралізація влади передбачає активне залучення системи органів і посадових осіб місцевого самоврядування, включаючи муніципальну поліцію, до реалізації правоохоронної діяльності.

У найменуваннях правоохоронних органів різних держав складно виявити системність, адже вони здебільшого є історичними. Так, схожі назви, наприклад «поліція», «гвардія», «жандармерія», «констеблі», «маршали», «шерифи» асоціюються з різними правоохоронними функціями країн. Правоохоронні органи створювалися суверенами (урядами в сучасній інтерпретації) і місцевими громадами, тому характерний розподіл сучасних правоохоронних органів на центральні (федеральні, державні) та місцеві (муніципальні).

Джерела, рекомендовані до заняття:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018. Ч. 1 : Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.
4. Вольська І.В. Порівняльно-правовий аналіз структури конституційних судів європейських держав. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво

ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

5. Калужна О. М. Організація Верховного суду Польщі. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

6. Садовська О.М. Особливості парламентського контролю у Франції та Італії. Матеріали 74-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (27-29 листопада 2019 року, м. Одеса). Одеса: Фенікс, 2019. С.58-60. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/26182/1/58-60.pdf>

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»

1. Правоохоронна діяльність: її ознаки, поняття і завдання.
2. Основні функції правоохоронної діяльності.
3. Загальна характеристика органів, які виконують правоохоронну діяльність.
4. Предмет та система курсу „Організація судових та правоохоронних органів”
5. Співвідношення дисципліни „Організація судових та правоохоронних органів” з іншими навчальними дисциплінами.
6. Законодавчі та інші нормативно-правові акти, які регламентують правоохоронну діяльність та устрій відповідних органів.
7. Судова влада, її поняття та співвідношення з іншими гілками влади.
8. Суд як орган судової влади.
9. Поняття і ознаки правосуддя.
10. Принцип законності правосуддя.
11. Поняття та загальна характеристика принципів правосуддя.
12. Принцип здійснення правосуддя виключно судами.
13. Принцип забезпечення законності, компетентності та безсторонності суду.
14. Принцип незалежності суддів та підпорядкування їх тільки закону.
15. Принцип виконання правосуддя на засадах рівності всіх перед законом та судом.
16. Забезпечення права громадян на судових захист.
17. Принцип рівності сторін та його особливості.
18. Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому та підсудному права на захист.
19. Принцип презумпції невинуватості.
20. Принцип публічності (гласності) судового процесу.
21. Принцип забезпечення доведеності провини.
22. Принцип національної мови судочинства.
23. Участь представників народу у здійсненні правосуддя.
24. Поняття та ознаки судової системи України.

25. Судові інстанції.
26. Місцеві суди в Україні.
27. Апеляційні суди в Україні.
28. Вищі спеціалізовані суди в Україні.
29. Верховний Суд.
30. Вищий спеціалізований суд України з питань інтелектуальної власності.
31. Організаційне забезпечення діяльності судів.
32. Національна школа суддів України
33. Організація діяльності та повноваження Конституційного Суду України.
34. Правове положення (статус) суддів Конституційного суду України.
35. Конституційне провадження (судочинство).
36. Поняття та загальна характеристика правового статусу суддів України.
37. Вимоги до кандидатів на суддівські посади.
38. Порядок призначення та обрання суддів.
39. Основні гарантії незалежності суддів.
40. Участь представників громадськості у здійсненні правосуддя.
41. Вища кваліфікаційна комісія суддів.
42. Вища рада правосуддя.
43. Дисциплінарна відповідальність суддів.
44. Органи суддівського самоврядування.
45. Помічники суддів та судові розпорядники: правовий статус.
46. Основні функції Міністерства юстиції України.
47. Система органів юстиції та структура Міністерства юстиції України.
48. Державна виконавча служба в системі органів Міністерства юстиції України.
49. Нотаріат в Україні, види нотаріальних дій.
50. Державна та приватна нотаріальна діяльність.
51. Основні права та обов'язки нотаріусів.
52. Поняття прокурорського нагляду як різновиду правоохоронної діяльності.

53. Основні напрямки діяльності (функції) органів прокуратури.
54. 55. Принципи організації та діяльності прокуратури.
55. 56. Підтримання публічного обвинувачення прокурором в суді.
56. Представництво інтересів громадянина або держави прокурором у суді.
57. Система та структура органів прокуратури України.
58. Кадри органів прокуратури.
59. Органи внутрішніх справ у системі правоохоронних органів України.
60. Система та структура органів внутрішніх справ.
61. Основні напрямки діяльності органів внутрішніх справ.
62. Завдання і принципи діяльності Національної поліції України.
63. Обов'язки та права Національної поліції України.
64. Служба зовнішньої розвідки України як правоохоронний орган спеціального призначення.
65. Служба безпеки України в системі правоохоронних органів України.
66. Завдання та засади діяльності Служби безпеки України.
67. Система та організація діяльності Служби безпеки України.
68. Кадри органів Служби безпеки України.
69. Основні повноваження (права та обов'язки) працівників Служби безпеки України.
70. Основні поняття, принципи та організаційні форми діяльності адвокатури.
71. Види адвокатської діяльності.
72. Вимоги, що ставляться до адвоката та його помічника.
73. Права та обов'язки адвоката.
74. Поняття досудового розслідування та його форми.
75. Органи дізнання в Україні.
76. Органи досудового слідства в Україні.
77. Ієрархія джерел права, що регулюють правоохоронну та судову діяльність, їх загальна характеристика.

78. Міжнародні договори, що регламентують здійснення судової та правоохоронної діяльності в Україні.
79. Правова регламентація надання безкоштовної правової допомоги в Україні.
80. Органи та особи, уповноважені надавати правову допомогу в Україні.
81. Правовий статус, функції та повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
82. Зміст принципу верховенства права у судовій та правоохоронній діяльності.
83. Поняття, види та компетенція третейських судів.
84. Загальна характеристика напрямків реформування судової системи України.
85. Види та форми конституційного контролю, що здійснюються Конституційним Судом України.
86. Критерії класифікації принципів правосуддя.
87. Принципи конституційного судочинства.
88. Види судочинства, судові інстанції та категорії справ, в яких присяжні беруть участь у здійсненні правосуддя.
89. Правовий статус та компетенція присяжних в Україні.
90. Соціальні та матеріальні гарантії незалежності суддів.
91. Професійні гарантії незалежності суддів.
92. Система, структура та компетенція спеціалізованої антикорупційної прокуратури.
93. Місце прокуратури України у системі поділу влад.
94. Порядок призначення та правовий статус Генерального прокурора України.
95. Правова регламентація, поняття та загальна характеристика здійснення виконавчого провадження в Україні.
96. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.
97. Правова регламентація та порядок застосування спеціальних засобів працівниками органів внутрішніх справ та правоохоронних органів спеціального призначення..
98. Спецслужби у зарубіжних країнах.
99. Компетенція поліції у здійсненні дізнання та досудового слідства.

100. Компетенція прокуратури зі здійснення досудового слідства.
101. Компетенція органів безпеки зі здійснення дізнання та досудового слідства.
102. Поняття, форми та правова регламентація здійснення оперативно-розшукової діяльності в Україні.
103. Принцип колегіального та одноособового розгляду справ у судах.
104. Принцип змагальності сторін та проблеми його реалізації у деяких видах судочинства України.
105. Поняття, зміст та межі адвокатської таємниці.
106. Державна прикордонна служба України як правоохоронний орган спеціального призначення.
107. Військова служба правопорядку у Збройних Силах України як правоохоронний орган спеціального призначення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року з наст. змінами. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429.
3. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 р. Офіційний вісник України. 2006. № 50. Ст. 3381.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, прийнята 1950 року в Римі, ратифікована Верховною Радою України від 17 липня 1997 року. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Офіційний вісник України. 2008. № 93. Ст. 3103.
6. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2002. №1.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2002. № 2.
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
9. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
10. Про відновлення довіри до судової влади в Україні: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
11. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. (в редакції від 03.10.2017 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

12. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
13. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (із змін. і доповн.).
14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1615-IV(із змін. і доповн.).
15. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI(зі змін. і доповн.).
16. Про Конституційний суд: Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII (із змін. і доповн.).
17. Про вищу Раду правосуддя : Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII (із змін. і доповн.).
18. Про прокуратуру :Закон України від 14.10.2014 р. № 1697 –VII(із змін. і доповн.).
19. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.07.2017 р. № 1403-VII (із змін. і доповн.).
20. Про національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII(із змін. та доповн.).
21. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII (із змін. і доповн.)
22. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII (із змін. і доповн.).
23. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р.(із змін. і доповн.).
24. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII (із змін. і доповн.).
25. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII (із змін. і доповн.).
26. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI (із змін. і доповн.)

27. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI(із змін. і доповн.).

Спеціальна література

28. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посіб. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2017. 196 с.

29. Байрачна Л. К. Притягнення до відповідальності голови Конституційного Суду України: критичний огляд. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

30. Бакаянова Н. М. Про удосконалення нормативного регулювання роз'яснень та офіційного тлумачення правил адвокатської етики. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZiczaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

31. Божик В. І. Ефективність судової реформи в контексті законодавчої новел щодо суддівського врядування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZiczaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

32. Борик Ю. О. Мірові суди: міжнародний досвід та перспективи впровадження в Україні в рамках судової реформи. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та

ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaak FQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

33. Вдовічена Л. І. Судові правові позиції щодо уточнення нотаріальної юрисдикції. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

34. Вільчик Т. Б. Адвокатура України: сучасний стан та перспективи реформ. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaak FQAVkyYqQkc Tm3w3RrWnzI/view>

35. Вольська І.В. Порівняльно-правовий аналіз структури конституційних судів європейських держав. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

36. Гончарук А. Ю. Медіація як необхідний інструмент діяльності адвоката. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaak FQAVky YqQkcTm3w3RrWnzI/view>

37. Гринюк В. О. Функціональна спрямованість діяльності прокурора у підготовчому судовому провадженні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.].

Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

38. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: курс лекцій. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 269 с.

39. Гушилик С. М. Підтвердження повноважень адвоката як представника у господарському судочинстві. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

40. Делія Ю. В. Правоохоронні органи у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина. Правовий часопис Донбасу. 2020. № 1 (70). С.208-218. URL: <https://ljd.dli.donetsk.ua/ljd-archive/category/66-activities-science-ljd-archive-2018-3s>

41. Джабурія О. О. Щодо правового регулювання договору про надання правової допомоги у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

42. Єреган А. Р. Питання адвокатської етики в процесі реалізації права особи на захист. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

43. Івановська А. М. Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції: організаційно-правові та функціональні відмінності. Сучасні виклики та актуальні

проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

44. Ігнатченко І. Г. Проблемні питання функціонування Верховного Суду в аспекті реалізації принципу верховенства права. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

45. Калужна О. М. Організація Верховного суду Польщі. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

46. Ковальова Я. О. Доступ до професії адвоката – сучасність та перспективи розвитку. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

47. Кокошко М. В. Актуальні питання участі прокурора у судовому розгляді клопотання про застосування до неповнолітнього примусових заходів виховного характеру. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

48. Крайній П. І. Щодо організації органами прокуратури України функції представництва інтересів держави в суді. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
49. Крушніцька О. В. Встановлення права на безоплатну правничу допомогу. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
50. Куйбіда Р., Лебедь О., Ліхачов Р., Трубенкова О. Судова реформа: як громадяни можуть зробити її успішною / ред. Р.Куйбіда. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2018. 62 с.
51. Лапкін А. В. Судове право України : навч. посіб. у схемах. вид. 2-ге, змін. та доповн. Харків: Право, 2017. 150 с.
52. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
53. Лапкін А.В. Основи прокурорської діяльності в Україні: Навч. посіб. Харків: Право, 2018. 152 с.
54. Марчак В. Я. Окремі проблеми формування суддівського корпусу в розрізі судової реформи в Україні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
55. Матвєєвський О.В., Ярова Л.В. Організація судових та правоохоронних органів України. Навч. посібник. Одеса : Фенікс, 2018.

56. Москвич Л. М. Звільнення судді за станом здоров'я як самостійна підстава припинення статусу судді: проблеми правозастосування. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlCzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
57. Настільна книга слідчого національної поліції України : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 480 с.
58. Нотаріат в Україні : підруч./ За ред. В. В. Комарова. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 165 с.
59. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посібю з підгот. до іспиту / уклад.: О.Ю. Дудченко, А. В. Іванцова, Ю. І. Крючко та ін.; відп. ред. О. О. Овсяннікова, І. В. Юревич. Харків : Право, 2017. 238 с.
60. Організація судових та правоохоронних органів : підруч. / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, П. М. Каркач та ін; за ред. І. Є. Марочкіна. Харків : Право, 2014. 448 с.
61. Організація та діяльність органів прокуратури: Навч. посіб. За ред. П.М. Каркача. Харків: Право, 2019. 500 с.
62. Організація адвокатури та адвокатська діяльність: Навч. посіб. І. В. Назаров та ін. Харків, 2019. 352с.
63. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. Л.М. Москвич. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право. 2018.
64. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.; відп. ред. О.О. Овсяннікова, І.В. Юревич. Х.: Право, 2017. 238с.
65. Основи прокурорської діяльності: Навч. посіб. За ред. І.В. Юревич. Харків: Право, 2019. 196 с.
66. Основи судоустрою України / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. 2018. 242 с.

67. Подкопаєв С. В. Правові засади та напрями модернізації прокуратури в Україні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>
68. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні в 2019 році. Щорічна доповідь Вищої ради правосуддя. Київ, 2020. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_za_2019_rik.pdf
69. Ромашкін С. В. Забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина під час проведення НСРД (розділ в кол. мон.) / Імплементация міжнародних стандартів у сфері дотримання і захисту прав людини в правову систему України : кол. моногр. / за ред. д.ю.н., проф. Корчовної Л.О., к.ю.н., доц. Кузнєцової З.В. О.: Фенікс, 2017. С.147-165. URL: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28496/3/epf_monograf.pdf
70. Ромашкін С. В. Проблеми реалізації права на справедливий судовий розгляд. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання: матеріали Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (26 квітня 2019 року, м. Одеса) / За заг.ред. Л. О.Корчовної, І. А. Дришлюка; уклад. А. В.Левенець, О. В.Нарожна. Одеса: Фенікс, 2019. С.71-74. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24456/1/71-74.pdf>
71. Ромашкін С. В. Роль суду у сфері охорони прав на недоторканність житла. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції. Перші юридичні читання: Матеріали всеукраїнської дистанційної конференції, присвяченої 20-річчю створення економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (25 квітня 2018 року, м. Одеса). О.: Фенікс, 2018. С. 56-59. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/16047/1/56-59.pdf>
72. Ромашкін С.В. Організація прокурором досудового розслідування в Україні. Матеріали 72-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових

працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (29 листопада – 1 грудня 2017 року, м. Одеса). Одеса: Фенікс, 2017.

C.98-100. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11658/1/98-100.pdf>

73. Ромашкін С.В. Особливості діяльності військових прокуратур. Матеріали 70-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу ЕПФ ОНУ імені І.І. Мечникова, присвяченої 150-й річниці Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, м. Одеса, 25-27 листопада. О.: Астропринт, 2015. С. 64-67. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7852/1/64-67a.pdf>

74. Ромашкін С.В. Особливості підтримання публічного обвинувачення в суді органами прокуратури України. Матеріали 71-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І.Мечникова (23-25 листоп. 2016 р., м.Одеса) / відп. ред.: О.О. Нігреєва. Одеса: Астропринт, 2016. С.56-59. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9042/1/56-59.pdf>

75. Русанова І. О. До питання правового регулювання та практики функціонування суду присяжних Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlczaaKfQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

76. Руснак Л. В. Новітні напрями судової реформи в Україні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZlczaaKfQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

77. Садовська О.М. Особливості парламентського контролю у Франції та Італії. Матеріали 74-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету

- імені І. І. Мечникова (27-29 листопада 2019 року, м. Одеса). Одеса: Фенікс, 2019. С.58-60. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/26182/1/58-60.pdf>
78. Садовська О.М. Принципи невідчужуваності та непорушності прав та свобод людини в умовах надзвичайного стану. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Треті юридичні читання: матеріали ювілейної Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (10 квітня 2020 року, м.Одеса) / За заг.ред.Л.О.Корчевної, О.А.Чувакова; Одеса: Фенікс, 2020. С. 94-99. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29224/1/94-99.pdf>
79. Садовська О.М. Система конституційних принципів правового статусу людини та громадянина в Україні. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання: матеріали Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (26 квітня 2019 року, м.Одеса) / За заг.ред.Л.О.Корчевної, І.А.Дришлюка; уклад. А.В.Левенець, О.В.Нарожна. Одеса: Фенікс, 2019. С. 75-79. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24457/1/75-79.pdf>
80. Саракуца М.О. Інституційні гарантії прав людини в Європейському Союзі. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання: матеріали Всеукраїнської дистанційної наукової конференції (26 квітня 2019 року, м.Одеса) / За заг.ред.Л.О.Корчевної, І.А.Дришлюка; уклад. А.В.Левенець, О.В.Нарожна. Одеса: Фенікс, 2019. С. 80-83. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24458/1/80-83.pdf>
81. Саракуца М.О., Пілюк С.В. Правове регулювання боротьби з нелегальною міграцією в ЄС у сучасних умовах. Альманах міжнародного права. 2020. Випуск 23. С.37-46. <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v23/7.pdf>
82. Слободяник Н. С. Деякі питання формування суддівського корпусу на демократичних засадах. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.].

Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

83. Стефанчук М. М. Першочергові заходи реформування прокуратури в Україні: законодавче бачення. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

84. Судебные и правоохранительные органы Украины: Учебное пособие. 4-е изд., доп.и перераб. / Под общ ред. Васильева А.С., Стрельцова Е.Л. Х.: Одиссей, 2011. 320 с.

85. Судоустрій України : підруч. / за ред. М. Л. Погорецького, О. Г. Яновської. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 344 с.

86. Тетарчук І., Дяків Т. Судові та правоохоронні органи України. Навч. посібник К.: Центр навчальної літератури. 2020.

87. Тюфтій Ю. В. Актуальні аспекти забезпечення кадрової роботи в органах прокуратури України. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

88. Фляжнікова Я. В. Правила адвокатської етики як ціннісний орієнтир студентаправника. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>

89. Хотинська-Нор О. З. Медичні обмеження допуску до професії судді: до постановки проблеми. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк -Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
90. Чебан В. М. Оновлення Кодексу суддівської етики. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bI9ZICzaakFQAVkyYqQkcTm3w3RrWnzI/view>
91. Щербанюк О. В. Вплив конституційних судів на процеси реалізації цінностей та принципів права (проблеми аргументації). Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

Електронні інформаційні ресурси

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ	http://portal.rada.gov.ua
КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ	www.kmu.gos.gov.ua
ВЕРХОВНИЙ СУД	https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ	www.ccu.gov.ua
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ	https://hcj.gov.ua/
ОФІЦІЙНИЙ ВЕБ-ПОРТАЛ СУДОВОЇ ВЛАДИ	https://court.gov.ua/
ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ	www.gpu.gov.ua
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ	www.mvs.gov.ua
СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	www.sbu.gov.ua
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ	www.minjust.gov.ua
УПОВНОВАЖЕНИЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ	http://www.ombudsman.gov.ua/
АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ	www.uaa.org.ua
ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЇ ТА ДОКУМЕНТАЦІЇ РАДИ ЄВРОПИ В УКРАЇНІ	www.coe.kiev.ua
НАЦІОНАЛЬНЕ ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО ІНТЕРПОЛУ В УКРАЇНІ	http://icpo.centrmia.gov.ua

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА КОЛЕГІЯ АДВОКАТІВ	www.attorneys.od.ua
НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ	https://npu.ua/
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ	www.un.org
ОБСЄ	www.osce.org
РАДА ЄВРОПИ	www.coe.int
МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД	www.icc-cpi.int
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ	www.echr.coe.int
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОМІСАР З ПРАВ ЛЮДИНИ	www.commissioner.coe.int
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ США	www.usdoj.gov
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ ФРАНЦІЇ	www.justice.gouv.fr

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Укладачі:

Сергій Володимирович Ромашикін

Марія Олександрівна Саракуца

Ольга Миколаївна Садовська

Методичні рекомендації

до вивчення навчальної дисципліни

«Організація судових та правоохоронних органів»

*Для студентів денного (заочного) відділення
економіко-правового факультету
Спеціальність: 081 «Право»
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)*

Підписано до друку 11.02.2021.
Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 4,36.
Наклад 100 прим. Зам. № 2102-03.

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
Тел. +38 050 7775901 +38 048 7959160
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com